

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ.

КАФЕДРА БЖД та ЦЗ НУК

**Планування заходів цивільного
захисту на суб'єктах
господарювання, в установах та
організаціях**

м. Миколаїв

Навчальні питання:

1. Плануючі документи з питань ЦЗ. Призначення планів ЦЗ СГ, порядок розробки, затвердження, коригування та введення в дію.

2. Структура та зміст плану дій органів управління, сил і структурних підрозділів СГ щодо запобігання та реагування на НС техногенного і природного походження.

3. Структура, зміст плану ЦЗ СГ та організацій на особливий період (*Наказ МНС 16.07.2009 № 494*).

Довідкова література:

- 1. Кодекс Цивільного Захисту України.**
- 2. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ». № 819 від 23.10. 2013р. Київ.**
- 3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози або виникнення НС техногенного та природного характеру». № 841, від 30 жовтня 2013 р. Київ.**

1. Плануючі документи з питань ЦЗ. Призначення планів ЦЗ СГ, порядок розробки, затвердження, коригування та введення в дію.

В залежності від призначення та спрямованості всі планувальні документи умовно можна об'єднати в

3 основні групи:

1. Документи щодо створення та розвитку системи ЦЗ:

- **наказ начальника цивільного захисту про організацію ЦЗ;**
- **план розвитку та вдосконалення системи ЦЗ.**

2. Документи з планування дій органів управління (ОУ) та сил ЦЗ:

- **план ЦЗ підприємств, установ, організацій на особливий період (Наказ МНС 16.07.2009 № 494 (06.09.08 №721/дск))**
- **план дій ОУ та сил ЦЗ з попередження і ліквідації НС;**
- **план реагування на загрозу виникнення НС певного виду;**
- **план захисту виробничого персоналу СГ та населення, що потрапляє в зону враження.**
- **план локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (Наказ Держнаглядохоронпраці від 17. 06. 1999 р. N 112 ДНАОП 0.00-4.33-99)**

3. Документи планування підготовки з ЦЗ:

- **наказ начальника ЦЗ об'єкта за підсумками минулого року₅ та завдання на новий навчальний рік з відповідними додатками.**

Основні вимоги, що висуваються до планів:

1. Реальність плану. Забезпечується всебічним аналізом та оцінкою обстановки, яка може скластися на об'єкті, врахуванням специфіки місцевих умов а також часу необхідного для виконання запланованих заходів.

2. Цілеспрямованість. Забезпечується визначенням головних завдань, на яких необхідно зосередити основні зусилля. При цьому, особлива увага повинна приділятися вирішенню завдань, пов'язаних із забезпеченням:

- а) високого ступеню готовності органів управління;
- б) надійності захисту виробничого персоналу;
- в) стійкості системи оповіщення та зв'язку;
- г) створення сил для локалізації та ліквідації НС.

3. Конкретність. Забезпечується визначенням характеру та обсягів конкретних заходів та завдань, узгоджених між собою за цілями, місцем, часом, способами реалізації. Крім того, в планах мають бути визначеними конкретні посадові особи, відповідальні за виконання заходів та здійснення контролю.

4. Точність. Забезпечується розрахунками варіантів досягнення поставлених завдань за варіантами можливої обстановки та вибір з них оптимальних.

5. Гнучкість. Забезпечується можливістю вносити необхідні уточнення та зміни в раніше заплановані заходи у відповідності з мінливістю обстановки та умов без перероблення плану в цілому.

6. Перспективність. Полягає у передбаченні змін в обстановці і відповідного маневру силами та засобами для створення відповідного резерву.

При розробці плану використовуються відповідні вихідні дані та довідкові матеріали. Не можна допускати шаблонів, схематизму, поверхневого та не обґрунтованого підходу при плануванні.

Основні вихідні данні для розробки планів :

- а) нормативно-правові документи;**
- б) рішення та вказівки вищого керівного органу;**
- в) характеристика СГ (території, споруд, будівель, в тому числі захисних);**
- г) результати оцінки ризиків виникнення НС того чи іншого характеру, включаючи загрозу терористичних актів і можливі наслідки НС для суб'єкту господарювання;**
- д) відомості про сили і засоби, які можуть залучатися до проведення робіт з попередження НС та її ліквідації.**

План розробляється текстуально з додатками у вигляді таблиць, схем, розрахунків.

Роботу з розробки Планів ЦЗ СГ організовує голова комісії з ТЕБ та НС під керівництвом начальника ЦЗ. До розробки документів плану ЦЗ залучають керівний склад та фахівців СГ.

Розроблений план СГ підписується начальником штабу ЦЗ, узгоджується з начальником відділу з питань ДСНС району (міста) і затверджується начальником ЦЗ об'єкту .

Розробку плану здійснюють в 3 етапи:

1 етап – організаційно-підготовчий.

На цьому етапі відбувається підбір складу виконавців, збирання, узагальнення та вивчення вихідних даних.

Починаючи планування ЦЗ необхідно:

- **ознайомитися з керівними та нормативними документами з ЦЗ,**
- **ознайомитися з рішеннями та вказівками вищестоящих органів,**
- **зробити висновки з оцінки обстановки, яка може скластися при виникненні НС.**

В директивних документах керівних органів передбачається порядок, послідовність і терміни планування заходів ЦЗ, відповідальні посадові особи за виконання заходів, особливості захисту людей на СГ, порядок навчання населення, підготовки формувань та інше.

Начальник ЦЗ району (міста) визначає кожному об'єкту:

- **способи оповіщення населення та підтримання зв'язку,**
- **основні способи захисту населення і об'єкту,**
- **кількість формувань ЦЗ, що призначаються для роботи на СГ і для надання допомоги іншим об'єктам,**
- **основні заходи ЦЗ.**

Показники, які готують і використовують при розробці плану:

- умови розташування суб'єкту господарювання, розміри території (для сільського СГ - площі орних і природних угідь);
- кількість працюючих;
- характер виробництва;
- показники для планування евакозаходів (чисельність евакуйованих, можливості об'єкту з евакуації тощо);
- можливості СГ з виконання завдань ЦЗ і їхнього всебічного забезпечення;
- наявність штучних вододжерел, їхній стан і дебіт води, стан систем зв'язку та оповіщення, відомості про техніку, ЗІЗ, пекарні, їдальні;
- дані інженерних засобів захисту, їхній стан та місткість;
- для с/г СГ - кількість ферм і тваринницьких приміщень, тварин за видами, запаси фуражу, продовольства, насіння, мінеральних добрив, отруйних хімікатів, захисних матеріалів і стан шляхів.

2 етап – практична розробка і оформлення документів плану.

На цьому етапі здійснюється попереднє узгодження дій з органами ЄДС ЦЗ, відповідними територіальними підрозділами ДСНС, МВС, СБУ, військовими підрозділами та частинами, іншими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

При цьому узгоджуються наступні питання:

- порядок взаємного оповіщення та інформування про загрозу або виникнення НС;**
- склад сил і засобів, які виділяються для сумісного проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження;**
- організація захисту та життєзабезпечення робітників, службовців, членів їх сімей і населення, що мешкає в зонах можливого ураження;**
- порядок сумісного використання маршрутів, мостів, переправ;**
- порядок забезпечення охорони громадського порядку.**

3 етап:

- **узгодження документів плану між собою,**
- **доопрацювання,**
- **узгодження с вищим штабом,**
- **затвердження начальником ЦЗ,**
- **доведення його до виконавців.**

На суб'єктах господарювання, що об'єднують кілька об'єктів, плани розробляють з урахуванням взаємодії і встановлення завдання всім об'єктам, які входять до об'єднання. Крім цього плани розробляють і на кожному об'єкті. В цехах і подібних їм ланкам СГ плани ЦЗ не розробляють, там повинні бути витяги з плану ЦЗ об'єкту, що стосуються:

- порядку отримання ЗІЗ;**
- складу і завдань відповідних формувань;**
- схеми оповіщення працюючого персоналу;**
- розрахунку на проведення евакозаходів.**

Начальники служб розробляють плани забезпечення основних заходів ЦЗ.

Плани розробляється в 2-х примірниках (за необхідності і більше), не брошуруються, що дає можливість одночасного використання розділів планів начальником ЦЗ, начальниками штабу та служб.

Щорічно, станом на 1 січня, плани коригується, крім планів навчальних закладів, які коригуються станом на 1 жовтня поточного року, про що робиться відмітка у листку коригування.

В тих випадках, коли змінилися вихідні дані, на основі яких розроблявся план, а також у випадку виникнення необхідності внесення змін за результатами комплексних об'єктових навчань (об'єктових тренувань), коригування проводиться терміново.

Всі плани (за винятком тих, що стосуються мобілізаційних заходів) розробляються як документи відкритого користування.

Плани ЦЗ вводять в дію у разі виникнення надзвичайної ситуації відповідно до встановленого порядку.

ДСНС України розробляє рекомендації щодо структури та змісту планів.

2. Структура та зміст плану дій органів управління, сил і структурних підрозділів СГ щодо запобігання та реагування на НС техногенного і природного походження.

План дій органів управління і сил СГ щодо запобігання та реагування на НС техногенного і природного походження.

Текстова частина плану включає:

I розділ. Загальні положення:

- статус “Плану” (у відповідності з якими керівними документами та нормативними його розроблено);
- порядок координації та взаємодії з організаціями і установами центрального и відомчого підпорядкування, до компетенції яких належать питання ЦЗ, а також виконання завдань з ліквідації НС;
- підстави для введення “Плану” в дію повністю або частково;
- основні завдання ОУ і сил ЦЗ з попередження та ліквідації НС.

II розділ. Висновки з оцінки техногенно-екологічної обстановки:

- загальна характеристика СГ (території, промислового комплексу, інфраструктури и т.п.);
- характеристика можливих НС;
- можливі наслідки НС та їхні масштаби.

III розділ. Приведення в готовність та організація роботи органів управління в НС включає:

- **порядок надання відомостей про загрозу чи виникнення НС від чергових служб черговому територіального відділу з питань НС;**
- **дії чергового після отримання інформації про загрозу або виникнення НС:**
  - а) інформування керівництва, груп оперативного реагування, військових частин, чергових служб МВС, СБУ, охорони здоров'я;**
  - б) оповіщення формувань ЦЗ, персоналу та населення;**
  - в) порядок і форма повідомлень.**
- **дії начальника ЦЗ після отримання інформації про загрозу чи виникнення НС: видача вказівок черговому про збір КС і оповіщення населення, заслуховування НШ (відділу), начальників служб про обстановку, видача розпорядження на проведення АРiНР, доповідь начальнику ЦЗ вищої інстанції про обстановку, прийнятих рішеннях та заходах, практичне керівництво проведенням робіт з ліквідації НС та ходом евакуації в разі її проведення;**
- **дії начальника штабу ЦЗ при отриманні повідомлення про загрозу або виникнення НС.**

IV розділ. Сили ЦЗ, які залучаються до проведення аварійно-рятувальних, пошукових та відновлювальних робіт.

В розділі вказуються сили: спеціалізовані формування, на якій базі формуються, номери телефонів, чисельність особового складу, техніки, термін готовності.

V розділ. Організація забезпечення заходів і дій ЦЗ:

визначається порядок організації забезпечення заходів ЦЗ при проведенні АРiНР та відповідальний за їхнє виконання за наступними видами:

- розвідка, - транспортне забезпечення,
- інженерне забезпечення, - РХЗ,
- матеріально технічне, - протипожежне
- охорона ГП, - зв'язок.

VI розділ. Організація управління, оповіщення та зв'язку включає:

- відомості про місця розміщення пунктів управління ЦЗ;
- відпрацьовування питань забезпечення управління, зв'язку та оповіщення при загрозі виникнення НС і про хід її ліквідації.

Додатки до плану:

Додаток 1. Календарний план основних заходів ЦЗ при загрозі та виникненні НС, на кожную можливу НС (найменування заходів, відповідальний виконавець, терміни виконання).

Складається з 2-х розділів:

- а) при загрозі НС;
- б) після виникнення НС.

Додаток 2. Схема (план) можливої обстановки на об'єкті (на кожную можливу НС).

Додаток 3. Порядок (схема) оповіщення керівного складу, чергових, формувань ЦЗ і населення про загрозу чи виникнення НС в робочий час.

Додаток 4. Розрахунок (звідна відомість) сил та засобів ЦЗ, які залучаються для виконання попереджувальних заходів та ліквідації НС (найменування структурних підрозділів, формувань; кількість формувань, чисельність, забезпеченість технікою та майном).

Додаток 5. План приведення у готовність формувань ЦЗ (найменування формувань, порядок оповіщення, місце та час збору, місце і терміни видачі майна та МТЗ, порядок перевірки готовності).

Додаток 6. Розрахунки за видами забезпечення:

- розрахунок укриття персоналу об'єкту (кількість, яка підлягає укриттю в кожному структурному підрозділі, номери закріплених за підрозділом сховищ та укриттів, терміни готовності ЗС);

- розрахунок забезпечення ЗІЗ та засобами медичного захисту: розрахунок проводиться окремо для особового складу формувань та виробничого персоналу за видами засобів. Вказується наявність засобів, необхідна кількість, місце розгортання пункту видачі ЗІС та час видачі. (Пункти видачі визначають із розрахунку 1 пункт на 1800 – 2000 чол.).

Додаток 7. Розрахунок проведення евакуації (кількість людей, що підлягає евакуації в кожному підрозділі та інше).

Додаток 8. Схема управління, оповіщення і зв'язку при загрозі та виникненні НС.

На схемі вказуються: ПУ об'єкта, вищестоящого ОУ і взаємодіючих органів; засоби оповіщення, які використовуються на об'єкті (в повсякденній готовності – чорним кольором, при загрозі чи виникненні НС – червоним).

Графік безаварійної зупинки виробництва

№ з. п.	Найменування заходів	Виконавці	Термін виконання, хвилини														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Отримання сигналу (повідомлення)																
2.	Оповіщення цехів, виробничих ділянок, служб.																
3.	Зупинки і місцеве відключення станків та іншого устаткування (обладнання).																
4.	Відключення щитів живлення, відбір напруги з шинних мостів. Доповідь нач. цехів про зупинку виробництва.																
5.	Евакуація персоналу у ЗС.																
6.	Перекрыття подачі стислого повітря споживачам на головному розподільчому щиті компресорної станції.																
7.	Перекрыття подачі газу:																
8.	Перекрыття гарячої води в системі опалення.																
9.	Відключення електроживлення на головному розподільчому щиті.																
10.	Доповідь головного інженера про стан об'єкту.																

Головний інженер _____
 Начальник штабу ЦЗ _____

**Календарний план
основних заходів ЦЗ _____ в разі загрози і виникнення
надзвичайних ситуацій**

№№ з. п.	Найменування заходів	Час виконання від Ч+	Кількість	Відповідає виконавці	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
	<p>1. В разі загрози виникнення НС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приведення в готовність органів управління - приведення в готовність засобів зв’язку і оповіщення - приведення в готовність сил і засобів ЦЗ - уточнення плану ЦЗ - проведення заходів щодо запобігання НС, зменшення збитків і втрат - уточнення розрахунків по видах (способам) захисту персоналу і інші заходи. <p>2. В разі виникнення НС і ліквідації їх наслідків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. При аварії на хімічно-небезпечному об’єкті 2. При землетрусі 3. При повені 4. При пожежі та інших характерних для даного регіону і об’єкту НС. 				

Ч+ час виникнення НС

Начальник штабу ЦЗ об’єкту

План реагування на НС певного виду.

План реагування на НС конкретного виду розробляється для НС державного, регіонального, місцевого рівня. На кожну можливу НС - окремий “План”. (Розробка цих планів здійснюється на підґрунті аналізу та оцінки ризиків виникнення НС).

Структура плану складає 10 розділів:

I розділ. Загальні положення:

- призначення плану: організація комплексу організаційних и практичних заходів щодо проведення АРiНР з ліквідації наслідків НС техногенного та природного характеру;
- мета плану:
  - а) визначення органів управління, сил та засобів, які залучаються до реагування на НС та порядок їх розгортання;
  - б) забезпечення своєчасної допомоги потерпілому населенню.

II розділ. Планування реагування на НС:

- визначення джерел виникнення НС та їхнього впливу на навколишнє середовище;
- розрахунок меж зон та обсягів можливих руйнувань, катастрофічного затоплення, осередків пожеж, рівнів забруднення НХР, РР, БЗ ;
- розрахунок можливих втрат населення, сил та засобів;
- визначення характеру та обсягів АРiНР, необхідних сил та засобів.

III розділ. Порядок подання інформації в режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації :

- визначається порядок проходження інформації в НС від СГ до оперативно-чергових служб ОУ та терміни її подання;
- порядок оповіщення населення про загрозу виникнення НС, оперативно-черговими службами територіальних підсистем ДСНС;
- порядок оповіщення населення населених пунктів, де немає постійного чергування оперативно чергових служб .

IV розділ. Переведення органів управління, сил та засобів СГ у режими підвищеної готовності та НС:

- підстави для переведу ОУ і сил СГ у режим підвищеної готовності.

V розділ. Дії органів управління та сил, які залучаються до реагування на НС:

- дії оперативно-чергових служб;
- дії органів управління;
- розгортання сил реагування, оперативних груп, інших органів виконавчої влади, об'єктових. Терміни приведення в готовність.

VI розділ. Організація управління реагуванням на НС:

- призначення керівника з ліквідації НС і створення штабу з ліквідації НС;
- формування складу штабу та визначення термінів його готовності та місця розгортання;
- створення оперативних груп відомчих і територіальних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, визначення їх завдань та термінів формування .

VII розділ. Створення угруповання сил та засобів для реагування на НС:

- спеціальних відомчих формувань;
- ОРС ЦЗ;
- спеціалізованих формувань ДСНС;
- порядок залучення сил та засобів Міністерства оборони.

VIII розділ. Організація взаємодії в режимі підвищеної готовності та в режимі НС. Порядок взаємодії територіальних оперативних груп:

- з оперативними групами відомчих органів управління;
- з комісіями з питань ТЕБ і НС суміжних районів та регіонів;
- з органами управління ДСНС;
- розробка планів взаємодії.

ІХ розділ. Організація основних видів забезпечення під час дій в зоні НС.

- аналітично-прогнозоване - інженерне;
- МТЗ; - транспортне;
- медичне; - РХЗ;
- охорони ГП; - інформаційне;
- паливно-енергетичне; - медико-санітарне;
- протипожежне; - першочергове
життєзабезпечення.

Х розділ. Забезпечення безпеки при діях в режимі НС.

Окремим рішенням комісії з ліквідації наслідків НС плануються:

- заходи з безпеки органів управління та залучених сил;
- заходи з безпеки потерпілих, збереження майна;
- заходи з безпеки баз зберігання вантажів для ліквідації НС;
- проведення термінових заходів із захисту населення і його евакуації (відселення) з небезпечних зон;
- встановлення комісією (штабом) з ліквідації НС меж зони НС.

**3. Структура, зміст плану ЦЗ
СГ та організацій на особливий
період (*Наказ МНС 16.07.2009 №
494*).**

“ ” 20__ р.
(дата заповнення)

1. _____
_____ (повна назва підприємства, організації, закладу, код ЄДРПО)

Адреса _____
2. _____ (відомча належність, підпорядкованість, форма власності)

3. Керівник – начальник ЦЗ об’єкту _____
_____ (посада, прізвище, ім’я та по батькові)

Телефони: робочий _____, домашній _____
4. Голова комісії з питань НС _____
_____ (посада, прізвище, ім’я та по батькові)

Телефони: робочий _____, домашній _____
5. НШ ЦЗ (працівник ЦЗ) _____
_____ (посада, прізвище, ім’я та по батькові)

Телефони: робочий _____, домашній _____
6. Телефон постійного чергового (диспетчера) _____

7. Профіль підприємства _____
(галузь промисловості)

8. Штатний склад (кількість працюючих) _____ НПЗ _____

9. Сили та засоби ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків

№ з/п	Формування	Кіл-ть	О/с	Оснащеність
Разом				

ОСОБЛИВІ ПРИМІТКИ

КІЛЬКІСТЬ ТРАНСПОРТІВ

МАЙНО ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ЕВАКУЗАХОДИ

Керівник _____
М.П.

План ЦЗ СГ, установи, організації на особливий період визначає ¹обсяг, ²порядок організації, ³способи і ⁴терміни здійснення заходів щодо виконання завдань ЦЗ в режимі функціонування в умовах особливого періоду.

Плани ЦЗ на особливий період розробляються підприємствами, установами, організаціями, що продовжують роботу в особливий період на підставі Кодексу Цивільного захисту України.

План ЦЗ на особливий період складається з:

- текстової частини;
- додатків (текстових, графічних, картографічних);
- формалізованих і довідкових документів.

Методичні рекомендації щодо розроблення планів цивільного захисту СГ, установ, організацій на особливий період затверджені Наказом МНС 16.07.2009 № 494

Текстова частина плану ЦЗ СГ складається з трьох розділів:

Розділ І. Обстановка, що може скластися на СГ внаслідок застосування засобів ураження та виникнення надзвичайних ситуацій в особливий період.

Розділ ІІ. Заходи цивільного захисту в разі раптового нападу супротивника.

Розділ ІІІ. Порядок здійснення всіх заходів ЦЗ під час планового переведення СГ з режиму функціонування у мирний час в режим функціонування в умовах особливого періоду.

Розділ І. Обстановка, що може скластися на СГ внаслідок застосування засобів ураження та виникнення НС в особливий період.

У даному розділу зазначаються наступні дані:

- характеристика промислового потенціалу;
- перелік небезпечних об'єктів (процесів) із зазначеним кількості небезпечних речовин та зон можливого ураження;
- площа території, чисельність і щільність населення, що потрапляють у прогнозовані зони ураження в разі аварій;
- наявність та стан комунально-енергетичних мереж, МТБ, автономних джерел енергопостачання, систем оповіщення й зв'язку;
- ймовірні об'єкти (споруди), проти яких можуть бути застосовані засоби ураження;
- зони вірогідних руйнувань, можливого РХБЗ, пожеж, затоплення;
- результати прогнозного аналізу обстановки, яка може скластися на території СГ у разі застосування засобів ураження, зокрема щодо впливу вторинних факторів ураження: зони можливого РХБЗ, пожеж, затоплення.

Стан цивільного захисту суб'єкту господарювання, а саме:

- склад і стан систем управління, оповіщення та зв'язку (схеми);
- склад сил ЦЗ об'єкту за специфікою призначення, укомплектованістю особовим складом, технікою, оснащенням;
- наявність, стан та місткість захисних споруд СГ;
- структура та склад, органів управління;
- оцінка стану сил цивільного захисту, зокрема їхньої готовності до дій за призначенням в особливий період;
- можливий обсяг рятувальних та інших невідкладних робіт;
- обсяги матеріального резерву на ліквідацію наслідків НС;
- орієнтовні втрати персоналу та сил цивільного захисту.

Висновок за результатами оцінки можливої обстановки і стану сил цивільного захисту СГ.

Розділ II. *Заходи ЦЗ в разі раптового нападу супротивника.*

При цьому встановлюється:

- порядок організації оповіщення керівного складу об'єкту про загрозу раптового нападу супротивника;**
- порядок здійснення основних заходів щодо захисту персоналу СГ;**
- порядок організації та проведення АРiНР;**
- заходи щодо забезпечення дій сил цивільного захисту та відновлення їхньої готовності до дій;**
- організація управління та зв'язку;**
- заходи щодо забезпечення сталої роботи у тому числі безаварійної зупинки виробництва (крім цехів із безперервним циклом виробництва).**

Порядок організації оповіщення керівного складу СГ про загрозу раптового нападу супротивника передбачає наявність на СГ інформації щодо місць перебування керівного складу у неробочий час (переліку адрес, номерів телефонів тощо).

Відповідно до порядку здійснення основних заходів щодо захисту персоналу об'єкту передбачається:

- спостереження за радіаційною та хімічною обстановкою, здійснення дозиметричного і хімічного контролю (ДХК);
- укриття персоналу СГ в усіх наявних захисних спорудах (ЗС) ЦЗ;
- видача ЗІЗ, приладів РХР і ДК на ПУ, у ЗСЦЗ і на робочих місцях;
- безаварійна зупинка виробництва, крім дільниць і цехів із безперервним циклом;
- введення режимів радіаційного захисту;
- спеціальна обробка одягу, майна та транспорту;
- санітарна обробка працівників підприємства;
- світломаскування;
- евакуація згідно Положення про проведення евакуації.

Порядок організації та проведення АРiНР.

Розрахунки можливих обсягів робіт і необхідних сил здійснюються за основними видами АРiНР:

- розвідка, прокладання колонних шляхів і тимчасових проїздів у завалах і на забруднених ділянках до об'єктів;
- проведення робіт у ЗІЗ;
- локалізація та ліквідація пожеж;
- розкриття ЗСЦЗ та подання до них повітря;
- проведення АРiНР, пов'язаних із рятуванням людей;
- надання першої медичної та першої лікарської допомоги ураженим;
- проведення санітарної обробки (СО) одягу, майна та транспорту, СО особового складу сил ЦЗ, які здійснюють АРiНР;
- укріплення або руйнування конструкцій, що загрожують обвалом і перешкоджають безпечному просуванню і веденню робіт сил ЦЗ;
- ремонт та відновлення пошкоджених і зруйнованих ділянок ліній зв'язку і комунально-енергетичних мереж.

Заходи щодо забезпечення дій сил цивільного захисту та відновлення їхньої готовності до дій.

Під час реалізації таких заходів визначаються:

- **обсяг, терміни та порядок виконання основних заходів щодо всебічного забезпечення дій сил ЦЗ СГ;**
- **порядок відновлення готовності підрозділів сил ЦЗ до дій;**
- **здійснення спостереження за РХО;**
- **видача ЗІЗ, приладів РХР і ДК;**
- **введення режимів радіаційного захисту;**
- **здійснення дозиметричного і хімічного контролю;**
- **проведення спеціальної обробки одягу, майна та транспорту;**
- **проведення санітарної обробки працівників.**

Організація управління та зв'язку, що передбачає:

- **порядок і терміни приведення в готовність пунктів управління;**
- **порядок здійснення управління після нападу супротивника;**
- **порядок відновлення порушеного управління;**
- **сили і засоби зв'язку, що забезпечують дії органів управління.**

Заходи забезпечення сталої роботи у тому числі безаварійної зупинки виробництва (крім цехів із безперервним циклом виробництва).

Цими заходами визначаються:

- **заходи щодо зменшення втрат та руйнувань від засобів ураження та вторинних факторів ураження, захисту унікального обладнання;**
- **порядок переведення енерго-, газо-, тепло-, водопостачання та інших систем на режим функціонування в особливий період;**
- **обмежувальні заходи щодо підвезення МТЗ та заходи щодо зниження запасів НХР, вибухо-, пожежонебезпечних речовин;**
- **порядок здійснення безаварійної зупинки виробництва.**

Розділ III. Порядок здійснення заходів ЦЗ під час планового переведення СГ з режиму функціонування у мирний час у режим особливого періоду.

При цьому планується здійснення наступних заходів :

- порядок організації управління, оповіщення та інформування;**
- проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;**
- укриття найбільшої працюючої зміни у ЗСЦЗ, а також працюючої зміни чергового і лінійного персоналу, які забезпечують життєдіяльність категоризованих міст (10 заходів);**
- організація і здійснення заходів РХБЗ;**
- планування медичного забезпечення;**
- проведення евакуації;**
- організаційні та інженерно-технічні заходи щодо забезпечення сталої роботи;**
- Забезпечення (МТЗ);**
- охорона (комендантська служба).**

Додатки (6 додатків).

Порядок організації управління, оповіщення та інформування

Визначаються:

- **порядок оповіщення керівного складу, персоналу, підпорядкованих структур та алгоритм дій щодо організації та здійснення оповіщення;**
- **терміни приведення в готовність захищених пунктів управління;**
- **організація управління під час переведення СГ з режиму мирного часу на роботу під час особливого періоду та здійснення заходів ЦЗ;**
- **сили і засоби зв'язку, що забезпечують діяльність органів управління, час переведення у готовність та порядок їх використання;**
- **порядок відновлення управління об'єкта ЦЗ у разі його порушення;**
- **підсилення захищених ПУ додатковими засобами зв'язку;**
- **організація управління у разі виходу з ладу ЗПУ або втрати зв'язку;**
- **організація зв'язку з основними і ЗПУ органів управління вищого рівня, евакоорганами, підрозділами, сил ЦЗ і взаємодіючими ОУ.⁴⁰**

Проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Передбачає визначення :

- завдань аварійно-рятувальним службам та підрозділами сил ЦЗ СГ щодо встановлення районів розташування;
- напрямків зосередження основних зусиль;
- черговості здійснення заходів.

Укриття найбільш працюючої зміни СГ у ЗСЦЗ, а також працюючої зміни чергового і лінійного персоналу, які забезпечують життєдіяльність категоризованих міст.

Мета та завдання планування укриття:

Планування укриття персоналу у ЗСЦЗ здійснюється з метою:

- розподілу в укриття ЗСЦЗ найбільшої працюючої зміни;
- визначення додаткової потреби у ЗСЦЗ;
- планування заходів щодо збільшення наявного фонду ЗСЦЗ, які реалізуються завчасно та у загрозований період.

Порядок планування укриття

Заходи щодо укриття персоналу здійснюються відповідно до вимог розділу 3 ДБН В.1.2-4-2006 “Інженерно-технічні заходи ЦЗ”.

Коригування планів та розрахунків проводиться станом на 1.11 п/р. та включає:

- уточнення показників існуючих ЗСЦЗ на підставі облікових документів на споруди та актів перевірки їх стану;

- збирання та уточнення необхідних вихідних даних для планування укриття, а саме:

чисельність робітників найбільшої працюючої зміни (НПЗ);

перелік структурних підрозділів розміщених на різних АТО;

розрахунок зон ураження для ПНО, у разі аварій на них;

кількість та технічні характеристики наявних ЗСЦЗ;

споруди, які протягом 12 годин можуть бути пристосовані під ЗСЦЗ ;

загальна кількість персоналу, яка підлягає укриттю;

затверджені межі зон можливих руйнувань, затоплення тощо;

дані щодо планування завчасної евакуації;

дані щодо порядку впровадження режимів РХЗ з використанням засобів колективного захисту у разі РХ забруднення території.

Проведення розрахунку укриття персоналу СГ у ЗСЦЗ та визначення додаткової потреби у ЗСЦЗ за чинних вимог.

Визначення обсягу заходів, що необхідно завчасно реалізувати для збільшення наявного фонду ЗСЦЗ, до яких належать:

- **будівництво ЗС, ПРУ для НПЗ СГ;**
- **будівництво окремих ЗСЦЗ та реалізація інших ІТЗ;**
- **підбір підвальних та інших заглиблених приміщень, які можливо протягом 12 годин привести в готовність як захисні споруди;**
- **здійснення необхідних підготовчих заходів для будівництва швидкобудуємих сховищ та ПРУ;**
- **розрахунок матеріалів, техніки для будівництва, які забезпечать:**
- **швидке будівництво ЗС із промисловим та спрощеним обладнанням;**
- **будівництво ПРУ, простіших укриттів;**
- **дообладнання підвальних та інших заглиблених приміщень послідовно під простіші та підсилені укриття.**

Визначення обсягу заходів, які плануються до реалізації у період виникнення загрози надзвичайної ситуації або на особливий період.

До таких заходів належать:

- приховане приведення у готовність ЗСЦЗ;
- приведення в готовність решти ЗСЦЗ (протягом 12 годин);
- прискорене будівництво сховищ, яких не вистачає для НПЗ;
- будівництво швидкобудуємих протирадіаційних укриттів;
- дообладнання підвальних та інших заглиблених приміщень;
- повсюдне будівництво простіших укриттів (перекритих щілин) для робітників і службовців НПЗ – протягом 24 годин.

Вимоги щодо документального оформлення планування укриття.

За результатами планування оформлюються:

- таблиця розрахунку укриття;
- пояснювальна записка;
- карта (схема) розміщення ЗСЦЗ;
- план-графік заходів щодо посиленого захисту керівного складу та персоналу СГ у ЗСЦЗ в особливий період.

Вимоги щодо порядку заповнення таблиці розрахунку укриття.

Таблиця має містити перелік усіх об'єктів, які відповідно до розділу 3 ДБН В.1.2-4-2006 “ІТЗ ЦЗ”, забезпечуватимуть укриття персоналу СГ у ЗСЦЗ.

Розрахунки укриття здійснюються з урахуванням запланованих заходів щодо завчасної евакуації.

Вимоги щодо порядку оформлення Пояснювальної записки.

Вона оформлюється у довільному вигляді. У змісті записки обов'язково відображаються наступні заходи:

- зміст і порядок виконання організаційних та ІТЗ, які реалізуються завчасно для збільшення наявного фонду ЗСЦЗ;
- укриття НПЗ – у ЗС та приміщеннях, які пристосовані для укриття;
- укриття особового складу ПУ – у ПУ, ЗС і ПРУ;
- зміст і порядок виконання організаційних та ІТЗ, які плануються до реалізації у період загрози виникнення НС або на особливий період.

Розроблення схеми розміщення ЗСЦЗ на території СГ.

Схема розробляється для оптимального розміщення ЗСЦЗ на території СГ, з метою своєчасного укриття персоналу і виключення можливості розташування його у зонах можливого ураження. Вона розробляється на етапі проектування СГ, а також при плануванні укриття персоналу.

Схема розміщення ЗСЦЗ повинна містити:

- існуючі ЗСЦЗ, із зазначенням кількості працівників, які передбачається укривати від кожної будівлі;
  - кількість НПЗ СГ;
  - будівлі, у яких розміщені НПЗ, із зазначенням поверховості;
  - маршрути руху з елементами інфраструктури, що перешкоджають проходу, від будівель до ЗСЦЗ;
  - місця плануємого будівництва швидкобудуємих ЗСЦЗ, розміщення інших приміщень, що пристосовуються для захисту;
  - радіуси збору працівників НПЗ для їх укриття в ЗСЦЗ та інше.
- При потребі схема може доповнюватися пояснювальною запискою.

Розроблення Плану – графіка заходів з нарощування захисту персоналу СГ у ЗСЦЗ в особливий період.

План – графік виконується у вигляді таблиці довільної форми. Він повинен обов'язково містити зміст заходів, часовий інтервал їх виконання, виконавців та перелік структур, які залучаються до реалізації цих заходів. Останні групуються за ступенями готовності.

Організація і здійснення заходів РХБЗ.

Передбачає:

- **порядок забезпечення персоналу підприємств ЗІЗ та медичними засобами захисту;**
- **виготовлення найпростіших засобів індивідуального захисту;**
- **порядок видачі приладів радіаційного і хімічного контролю;**
- **порядок зменшення обсягу запасів НХР на підприємствах;**
- **запровадження режимів РЗ в умовах радіоактивного забруднення;**
- **визначення складу сил, засобів і порядку проведення санітарної обробки персоналу та одягу, майна і техніки.**

Хімічне забезпечення організовується з метою максимального зниження втрат, виконання покладених завдань в умовах РХЗ та включає:

- **радіаційну, хімічну і бактеріологічну розвідку;**
- **своєчасне та вміле використання засобів індивідуального і колективного захисту;**
- **дозиметричний і хімічний контроль;**
- **санітарну обробку особового складу.**

Планування медичного забезпечення.

Передбачає:

- **надання медичної допомоги і лікування хворих;**
- **евакуація їх до медичних закладів;**
- **утворення спеціалізованих медичних формувань;**
- **порядок здійснення заходів щодо санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення персоналу на СГ;**
- **здійснення інших медичних профілактичних заходів.**

Планування заходів медичного забезпечення залежно від його рівня має бути оформлено у вигляді окремого розділу загального Плану.

Структурно розділ медичного забезпечення складається з:

- **текстової частини;**
- **графічної частини та додатків.**

Проведення евакуації

Визначаються основні положення та показники плану організації і проведення евакуації СГ у разі загрози та виникнення НС.

Час на розгортання і підготовку евакуаційних органів усіх рівнів до роботи не повинний перевищувати чотирьох годин.

План евакуації складається з пояснювальної записки (текстова частина) та карти або схеми (графічна частина).

У пояснювальній записці зазначаються:

- **оцінка обстановки та висновки з оцінки обстановки;**
- **порядок і терміни оповіщення про початок евакуації;**
- **кількість працівників, які підлягають евакуації;**
- **склад евакуаційних органів і терміни приведення їх у готовність;**
- **порядок виведення працівників із СГ;**
- **райони розміщення евакуйованих працівників;**
- **заходи щодо організації захисту евакуйованих у безпечному районі та інше.**

На карті (схемі) позначаються:

- **схема оповіщення, організація зв'язку і управління;**
- **розміщення евакуйованих у безпечному районі.**

Організаційні та інженерно-технічні заходи щодо забезпечення сталої роботи СГ в особливому періоді.

Передбачено:

- **здійснення заходів для зменшення обсягу втрат і руйнувань, захисту унікального обладнання, матеріальних цінностей і технічної документації у разі застосування засобів ураження;**
- **здійснення заходів для забезпечення сталої роботи в умовах особливого періоду всіх інженерних комунікацій;**
- **визначення порядку переведення систем енерго-, газо-, тепло-, водопостачання з режиму функціонування у повсякденних умовах у режим функціонування в умовах особливого періоду;**
- **зменшення обсягу запасів НХР, вибухо-, пожежонебезпечних речовин і матеріалів;**
- **визначення порядку підготовки СГ до їхньої безаварійної зупинки;**
- **визначення порядку проведення додаткових заходів відповідно до галузевих інструкцій.**

Забезпечення

Передбачається забезпечення дій органів управління та підрозділів цивільного захисту на підприємстві за наступними видами:

- **транспортне забезпечення;**
- **протипожежне забезпечення;**
- **хімічне забезпечення;**
- **матеріально-технічне забезпечення;**
- **інженерне забезпечення.**

Відповідно до виду забезпечення визначаються склад сил і засобів, порядок і строки їх розгортання, а також порядок здійснення заходів за призначенням, організація взаємодії.

Охорона (комендантська служба)

Передбачає:

- **визначення складу сил та засобів, порядок і термін їхнього розгортання для здійснення охорони СГ;**
- **визначення завдань та черговість їх здійснення.**

Додатки до плану ЦЗ СГ на особливий період

Додаток 1. Графічне відбиття обстановки, яка може скластися на СГ та прилеглий території у особливий період.

На плані (схемі), крім загальних даних, відображаються:

- ❖ об'єкти, які використовують у виробничому процесі хімічно-, вибухо- та пожежо- небезпечні речовини, їхні характеристики, якщо СГ знаходиться в зонах можливого ураження цих об'єктів;
- ❖ зони (райони) можливого радіоактивного, хімічного забруднення, катастрофічного затоплення, руйнувань і масових пожеж, які виникнуть унаслідок дій вражаючих факторів НС і можуть завдати СГ негативного впливу;
- ❖ місця (ділянки) аварій на комунально-енергетичних мережах на території СГ;
- ❖ захисні споруди для укриття персоналу СГ та їхня місткість.

Підписується керівником СГ.

Додаток 2. Календарний план проведення основних заходів ЦЗ.

Розробляється графічно та передбачає послідовність і обсяг заходів ЦЗ, що виконуються при приведенні у вищі ступені готовності СГ з питань цивільного захисту. Затверджується керівником СГ.

Додаток 3. Список оповіщення та інформування керівного складу та працівників СГ, установ, організацій. Підписується посадовою особою, відповідальною за питання зв'язку, оповіщення та інформування СГ.

Додаток 4. План приведення сховища (ПРУ) (інв. № __) у готовність до прийому людей яких необхідно укрити. Затверджується керівником СГ.

Додаток 5. План-графік виконання заходів підвищення стійкості роботи СГ.

Підписується посадовою особою, відповідальною за питання інженерного захисту підприємства.

Додаток 6. Розрахунок забезпечення і порядок видачі ЗІЗ, приладів РЗР і ДК.

Підписується посадовою особою, відповідальною за питання РХЗ СГ.

Додатки до планів ЦЗ розробляються відповідно до встановлених зразків, що додаються.

ПЛАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

м. Миколаїв
2015

Примітка: обкладинка з підкреслю темного-синього
кольору (гид формат А4),
написи виконуються золотистим кольором,
розмір шрифту 18
висота малого гербу України – 3 см

ПЕРЕЛІК

підприємств, установ, організацій, цехів, ділянок _____,
що продовжують свою діяльність в особливий період

№ з/лт	Найменування підприємства, установ, організацій, ділянки, цеху	Підпорядкованість	Розташування	Найменування продукції, послуг, робіт

_____ (посада) _____ (підпис) _____ (ПШЕ)
 “__” _____ 20__ р.

ПЛАН – ГРАФІК

виконання заходів щодо підвищення стійкості роботи підприємств, установ, організацій на особливий період

№ з/лт	Найменування підприємств, установ, організацій	Назва заходів, що виконуватимуться	Найменування сил та засобів, що залучаються	Термін виконання «ср.»	Відомість про виконання

_____ (посада) _____ (підпис) _____ (ПШЕ)
 “__” _____ 20__ р.

РОЗРАХУНОК

укриття робочого персоналу _____ у ЗСЦЗ
станом на 1 січня 200__ року

№ з/п	Назва підприємств, установ, організацій НПЗ, які підлягають укриттю	Чисельність НПЗ (що підлягає укриттю), осіб	Наявні ЗСЦЗ		Інші наявні споруди, які використовуються для укриття) шт. / осіб	Споруди, які за 12 годин пристосовуються під ЗСЦЗ, шт. / осіб	Процент укриття (%)		Потреба ЗСЦЗ для укриття НПЗ		Примітка
			сховища, шт. / осіб	ПРУ, шт. / осіб			НПЗ	сховища, осіб	ПРУ, осіб		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	

Примітки:	1
	У графі 2 надаються відомості про всі підприємства, найбільшу працюючу зміну, які відповідно до вимог розділу 3 ДЕН В. 1.2-4-2006 „Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)” підлягають укриттю у захисних спорудах цивільного захисту (цивільної оборони). Дані показувати в розгорнутому вигляді за кожне підприємство. У разі коли підприємство одночасно підпадає під декілька визначень, то його дані вносяться лише один раз і не дублюються в інших
	У графі 3 надаються відомості щодо НПЗ на кожному підприємстві, загальна чисельність НПЗ
	У графах 4 та 5 надаються відомості про наявні ЗСЦЗ (сховища та протирадіаційні укриття, їх місткість) щодо підприємств
	У графі 6 надаються відомості щодо наявних споруд підземного простору, фонду підвальних приміщень, які можуть бути використані для укриття, їх місткість
	У графі 7 надаються відомості щодо споруд, які за 12 годин пристосовуються під ЗСЦЗ
	У графі 8 вказуються відомості у відсотках щодо забезпеченості укриття наявними ЗСЦЗ НПЗ
	У графах 9 та 10 надаються відомості щодо кількості (місткості) ЗСЦЗ, які необхідно додатково (не вистачає) для забезпечення укриття НПЗ відповідно до нормативних вимог

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
проведення основних заходів цивільного захисту

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Час на виконання	Час виконання																												Від про виконання
				Перший день																								М2		М3		
				Хвилини						Годин																						
				10	20	30	40	50	60	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	14	16	18	20	22	24	32	36	48	60	72		
				приведення у режим підвищеної готовності _____																												
1																																
				приведення у режим загрози воєнного стану _____																												
1																																
				приведення у режим воєнного стану _____																												

“ ” _____ (посада) 20____ р. _____ (підпис) _____ (ПІБ)

РОЗРАХУНОК
забезпечення і порядок видачі засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки,
дозиметричного контролю

№ з/п	Найменування структурного підрозділу підприємства	Засоби індивідуального захисту				Прилади РХР та ДК				Місце та строки видачі
		Протигази ГП-7		Респіратори		МКС-05		ВПХР		
		потреба	в наявності	потреба	в наявності	потреба	в наявності	потреба	в наявності	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	цех №5	100	80	100	100	8	3	3	1	цех №5 "ч" +

“ ” _____ (посада) 20____ р. _____ (підпис) _____ (ПІБ)

ПЛАН

приведення сховища (ПРУ) (інв. № ___) у готовність до прийому людей, яких необхідно укрити

№ з/п	Найменування робіт	Відповідальний виконавець	Час виконання											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Інструктаж о/с		→											
2	Підготовка проходів, входів до сховища та установка знаків "Вхід"			→										
3	Зняття дверей (мирний час) та перевірка затворів				→									
4	Звільнення приміщень сховища від матеріалів (мирний час)				→									
5	Розміщення нар та приладів				→									
6	Закриття і герметизація отворів			→										
7	Створення запасів продовольства						→							
8	Перевірка системи повітропостачання				→									
9	Розконсервування та пробний запуск ДЕС										→			
10	Відключення системи опалення								→					
11	Перевірка справності системи електропостачання										→			
12	Підключення засобів зв'язку та оповіщення											→		
13	Доукомплектування інвентарем та іншим майном						→							
14	Перевірка на герметичність										→			

“ ” (госада) _____ (міднес) _____ (ПШЕ)
 “ ” _____ 20 ____ р.

СПИСОК

оповіщення та інформування керівного складу та працівників підприємств, установ, організацій.

№ з/п	Займана посада	Прізвище, ім'я та по батькові	Адреса, номер домашнього телефону, (мобільного)	Номер службового автомобіля, адреса водія, номер домашнього телефону, (мобільного)	Примітка
1	2	3	4	5	6

“___” _____ (посада) 20___ р.

_____ (підпис)

_____ (ПЕ)

Дякую за увагу!

